

Europa is door zijn cultuur, ideeënwereld en leefwijze ongetwijfeld een sterk merk. Toch stopt het proces van de Europese integratie steeds weer. Het vertoont namelijk een fataal tekort, welbepaald dat de burgers daarin vergeten zijn. Wil een verdere eenwording van Europa een kans maken (waarvoor te midden van de andere grote economische en militaire blokken eigenlijk geen alternatief bestaat), dan zal het een ander Europa moeten zijn dan dat van de politieke managers en bureaucraten. De vraag is dan hoe een ander Europa, dat er in slaagt de huidige toestand van stagnatie en dreigende desintegratie door een nieuw bezielend elan te doorbreken, er uit zou zien.

De idee van het boek is dat we daartoe terug moeten grijpen op het verhaal dat aan de Europese manier van leven en denken ten grondslag ligt. Van dat narratief wordt hier de dieptegrammatica gereconstrueerd. In zijn basiscontouren is dat het verhaal van een heel eigen vorm van humaniteit, die in het teken staat van de vrije ontplooiing van de aanleg en talenten van een ieder. Hierin tellen allen als gelijkwaardige personen mee en worden ze au sérieux genomen. Solidariteit en medemenselijkheid zijn daarin wezenlijke componenten.

Deze opvatting van humaniteit vertaalt zich op samenlevingsniveau in de instituties en levensvormen van de democratie, de rechtsstaat, de mensenrechten, de participatiemaatschappij en het Rijnlandse ondernemingsmodel. Deze kunnen echter slechts floreren als ze doortrokken blijven van het ferment van het bezielende Europese verhaal.

Koo van der Wal studeerde wijsbegeerte, godsdienstwetenschap en Duitse taal- en letterkunde in Amsterdam en Göttingen. Hij is emeritus hoogleraar aan de Erasmus Universiteit Rotterdam. Hij publiceert onder meer op het gebied van de ethiek, de rechts- en politieke filosofie en de natuur- en milieuwetenschap.